TÜTÖS

TÜRKİYE TEKNİK ÖĞRETMENLER SENDİKASI YAYIN ORGANIDIR

EYÜL 1970

YIL : 4 — SAYI : 42

genç fikirli demek, gerçek fikirli demektir. ATATÜRK

İki sendika birleşme konusunda anlaşamadı

Tös-ilksen ortak kurultayında bir sonuç yok

Türkiye Öğretmenler Sendikası (TÖS) ile Türkiye İlkokul Öğretmenleri Sendikası (İLKSEN) in birleşmesi amacıyle düzenlenen ortak kurultay 6.8.1970 günü saat 10.00'da Prof. Mukbil Özyörük'ün başkanlığında Ankara Dilşâd Salonunda toplanmış ve çalışmalarını 7.8.1970 günü akşamı sona erdirmiştir.

Kurultay'a eşit sayıda 100 TÖS'lü, 100 İLKSEN'li üye katılmışlardır. Kurultay Başkanı Mukbil Özyörük'ün Kurultay'ın önemini belirten konuşmasından sonra, İLKSEN adına Genel Başkan Kenan Keleş, Milli Eğitim Bakanlığında bulunan kademe sendikalarının bir federasyonda birleşmelerini önermiştir. Keleş önerisinde İlk, orta, mesleki ve teknik öğretim, yüksek öğretim öğretmenlerinin kuracakları sendikaların Türkiye Öğretmen Sendikaları Federasyonu adıyla kurulacak bir üst örgütte merkezleşmesini istemiştir. İLKSEN Genel Başkanı daha sonra burjuvazinin bürokrasinin üst kesimlerini kendine bağlama çabası içinde olduğunu ileri sürmüş, tek sendika çatısı altında birleşmenin bu çabayı başarıya ulaşma ihtimalini arttıracağını belirtmiştir. Karma sendika şemsiyesi altında oyalanma-

(Devamı Sayfa 3'de)

başyazı

Birleşme nasıl olmalı?

Gültekin **KURDOĞLU**
TÜTÖS Genel Sekreteri

11 Aralık 1969 tarihinde TÖS ve İLKSEN arasında imzalanan "BİRLEŞME ANLAŞMASI" uyarınca Ankara'da, 6 - 7 Ağustos 1970 tarihlerinde bir Ortak Kurultay toplandı. Ortak Kurultaya TÖS ve İLKSEN eşit sayıda 100'er temsilciyle katıldılar. Her iki sendikaya da üye olmayan tarafsız bir bilim adamının başkanlığında çalışmalarını iki gün sürdüren Ortak Kurultay TÜTÖS'ü de yakından ilgilendirmekteydi. TÖS ve İLKSEN tarafından Ortak Kurultaya davet edilen TÜTÖS yöneticileri gözlemci olarak toplantıyı izlediler.

Kurultayın amacı, iki örgütte toplanmış olan öğretmenleri birleştirecek yeni örgüt biçimini araştırmak ve tespit etmekti. TÖS ve İLKSEN'in eşit oranda temsilci bulundurdukları Ortak Kurultay çalışmaları bir münazara havasına bürünerek tarafların kendi tezlerini savunmalarıyle geçmiş ve pek tabii birleşmek için yeni bir örgüt biçimi saptanamamıştır.

Bilindiği gibi 624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları Kanunu uyarınca kurulmuş olan TÖS ve İLKSEN'in yapıları farklıdır. TÖS, eğitmenden üniversite profesörüne kadar tüm eğitim mensuplarını içinde toplayan tek ve karma bir sendikadır. İLKSEN ise yalnız ilkokul öğretmenlerini içine alan bir kademe sendikasıdır. Ortak Kurultayda TÖS'ün "tüm öğretmenlerin tek sendika birleşmelerini öngören milli tip'de tek sendika" görüşüne karşılık İLKSEN tarafından "ilk, orta, yüksek öğretim kademeleriyle mesleki ve teknik öğretim kademesindeki öğretmen sendikalarının bir üst örgüt biçimi olan federasyonda birleşmeleri" görüşü ortaya atılmıştır. Görüşler farklı olmakla beraber, öğretmenlerin çoğunluğunu toplayan TÖS ve İLKSEN'in birleşmek için ilk kez bir araya gelmiş olmaları, yurdumuzda kamu personeli sendikacılığının gelişmesinde önemli bir aşama olarak değerlendirilmelidir. TÖS ve İLKSEN'in birleşmek konusunda ortaya atmış oldukları tezlerin kendine özgü yanları vardır. Hatta bu tezlerden biri diğerinden daha çok ilgi de görebilir. Fakat asıl önemli olan, birleşme konusunda ortaya çıkan görüş ayrılıklarının betaraf edilerek öğ-

(Devamı Sayfa 3'de)

8. MİLLİ EĞİTİM ŞÛRASI TOPLANIYOR...

Üniversiteye öğrenci yığıldığı söylendi

Milli Eğitim Bakanlığı, 8 Eğitim Şûrasına sunacağı "Ortaöğretim sisteminin yeniden düzenlenmesi" raporunda bugünkü orta öğretim sisteminin daha çok, lise yolundan üniversite kapılarına öğrenci yığan bir merdiven düzenin çalıştığını, toplumun ihtiyacı olan insan gücünü yetiştiremediğini belirtmiştir.

Raporda, "1966 - 1968 yılları arasında liseye yeni kaydolan öğrenci 10680 den 75995'e yükselmiştir. Bu artışın sonucu olarak liselere kaydolan öğrencilerin orta öğretime kaydolan bütün öğrencilere oranı yüzde 43'ten yüzde 62'ye yükselmiştir. Halbuki aynı yıllar arasında sanat enstitülerine yeni kayıt sayısının 4597'den 15806'ya yükselmesine rağmen, toplam öğrenci içindeki oranı yüzde 18'den yüzde 13'e düşmüştür. İş hayatına doğrudan doğruya eleman hazırlayan diğer bir eğitim kurumu da ticaret liseleridir. Ticaret liselerinde de yeni kaydolan öğrenci sayısının 3655'ten 6007'ye çıkmasına rağmen, bu okullara ait oran, yüzde 7'den yüzde 3'e düşmüştür.." denmiştir.

GİRİŞ SINAVLARININ TEHLİKELERİ

Raporda, liselere sınavla öğrenci almanın sakıncaları da anlatılmakta, bu konuda da şöyle denmektedir: "Ekonomik, sosyal ve kültürel şartları farklı öğrencileri, kabiliyetlerine göre, bir imtihanla ayırt etmek, daha çok şartları elverişli olanlar lehine cereyan eden ve dolayısiyle fırsat eşitliği ve sosyal adalet ilkelerini zedeleyen bir davranış olabilir."

SOSYAL SINIFLAR YARATMA TEHLİKESİ

Orta öğretimin yapısını, birbirlerine kapalı dikey kuruluşlardan ibaret sayan uygulamanın toplumda sosyal sınıflar yaratacak nitelikte olduğu, yatay ve dikey sosyal hareketliliği kolaylaştırmadığı, aynı seviyede çeşitli okul mezunları arasında aşağılık duygusu ve huzursuzluk doğurduğu, nihayet üniversiteye giriş hakkının yalnız lisenin inhisarında oluşunun sakıncaları raporda belirtilmekte, yeni sisteme geçme zorunluğu kaydedilmektedir.

GETİRİLMESİ GEREKEN DEĞİŞİKLİĞİN ESASLARI :

Raporda ayrıca "üniversite öncesi eğitim sorunları" konusunda, Eğitim Bakanlığı ile üniversiteler arasında yapılan görüşmelerde, liseleri sadece üniversiteye öğrenci hazırlamakla görevli kuruluşlar sayan bugünkü uygulamayı hiçbir üniversite komisyonunun desteklemediği belirtilmekte, orta öğretim sisteminin yeniden düzenlenmesinde ikinci devre genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının bir bütünlük içinde ele alınması istenerek şöyle denilmektedir. "Orta öğretim sistemimizin yapısı, Bakanlığımız, üniversitelerimiz, öğretmen kuruluşları ve diğer meslek kuruluşları çerçevesinde yapılan toplu veya ferdi inceleme ve araştırmalarla birlikte inceleyen, dış memleketlerdeki uygulamalarla milletlerarası incelemeleri karşılıklı olarak değerlendiren Talim ve Terbiye Kurulumuz, orta öğretim sisteminin yapısı gibi son derece geniş ve karışık bir meselenin, üyeleri ilk defa bir araya gelen Şûra'ca sınırlı bir zaman içinde incelenmesini, sadece, kolaylaştırmak amacını gütmektedir. Şûra'nın gündemi orta öğretini sistemimizin ve yüksek öğretime geçişin kuruluşudur. Bu nedenle in-

(Devamı Sayfa 3'de)

IŞIN

Merdivenli düzen

Milli Eğitim Bakanlığınca, 8. Milli Eğitim Şûrasına sunulacak raporda "liselerin üniversite kapılarına öğrenci yığan bir merdiven düzeninde çalışması nedeniyle toplumun ihtiyacı olan insangücünün yetiştirilmediği" belirtilmiş.

Düzenin bozukluğunu merdivene yükleyen Sayın Bakanlık yetkililerinin yapacağı iş, hiç gecikmeden merdiveni kaldırıp, gümbürtüyle "düzen"i (!) kurtarmak olmalı.

G. K.

Ankara 1. Sanat Enstitüsü inşaatı mühürlendi

"EGEMEN SINIFLARIN HİZMETİNDE OLAN BÜROKRATLAR, ANKARA'NIN MERKEZİNDEKİ OKUL BİNASINI BİLE FAKİR HALK ÇOCUKLARINA ÇOK GÖRÜYORLAR"

Ankara Birinci Sanat Enstitüsü öğretim binasının Temmuz 1970 ayında onarım maksadıyla çatısı kaldırılmış, döşemesi ve pencere çerçeveleri sökülmüştü. Onarımın tamamlanarak binanın 1970 - 1971 öğretim yılına hazırlanması için bütün olanaklar seferber edilmişti. Ancak öğrendiğimize göre, Birinci Sanat Enstitüsü öğretim ve atelye binalarının bulunduğu arsaya göz diken bazı kimselerin etkisiyle inşaat Ankara Belediyesi tarafından durdurularak mühürlenmiştir. Buna Ankara Belediye Başkanı Ekrem Barlas'ın öncülük yaptığı söylenmektedir. Belediye Başkanlığı yanında inşaat müteahhitliği de yaptığı söylenen Ekrem Barlas'ın bu olumsuz tutumu öğrenciler ve öğrenci velileri tarafından üzüntüyle karşılanmıştır.

Verilen bilgiye göre, bugün bazı bankalar ve arsa komisyonculara tarafından Birinci Sanat Enstitüsü öğretim ve atelye binalarının bulunduğu arsaya 200 milyon lira kıymet biçilmiştir. Yıllardan beri büyük bulvarlardaki elektrik direklerini ve otobüs duraklarını boyatmaktan başka hiçbir olumlu icraatları görülmeyen Belediye yetkilileri, bu arsanın satışından elde edilecek para ile Ankara'nın su, elektrik ve kanalizasyon sorunlarının çözümleneceğini söylemektedir. Haber verildiğine göre bu arsanın en büyük müşterisi Ziraat Bankasıdır.. Ankara'da Belediyenin ve Özel İdarenin Ziraat Bankasına borçlu olduğu söylenmektedir. Yetkililerin belirttiklerine göre, Ziraat Bankası, alacağını kurtarmak ve bu arada çok değerli bir araya sahip olmak maksadiyle bir takım girişimlerde bulunmuştur. 7.6.1935 tarih ve 2765 sayılı Kanunun 2. maddesi, mülkiyeti özel idareler üzerinde bulunan sanat okullarının Milli Eğitim Bakanlığında kiraya da bir ad altında para vermeksizin kullanı labileceğini öngörmektedir. Başvurduğumuz hukukçular 7.6.1936 tarih ve 2765 sayılı Kanunun 2. maddesinin bu açık hükmünü görmemezlikten gelen Belediye yetkililerinin inşaatın tamamlanmasına engel olamıyacaklarını ifade etmektedirler.

GÖRÜŞLER

Teknik öğretmenler neden meslekten ayrılıyorlar?

İbrahim **ANLAŞ**

Dört senelik yüksek bir mesleki öğrenimden sonra ülkemizin Teknik Orta Öğretim kuruluşlarına öğretmen olarak giden "Teknik Öğretmenler son zamanlarda büyük sayılarda meslekten ayrılıyorlar. Özellikle motor - makine - elektrik - elektronik bölümlerinden çıkan "Teknik Öğretmenler" çeşitli endüstri kuruluşlarına atılarak daha başarılı ve şüphesiz kendileri için daha yararlı ve güvenli bir yaşantıyı gerçekleştiriyorlar. Şu sıralarda çoğunlukla zayıf yetişmiş Teknik Öğretmenlerin meslek lerinde kaldığı, başarılı olanların ayrıldığı kanısı yaygın hale gelmektedir. 1937 yılından bu yana Teknik Öğretmen Okulunun verdiği mezunların her sene hemen hemen %40'ı öğretmenlik mesleğini bırakıyor. Bu oran giderek daha da artıyor. Meslek lerinde bir müddet kalanların da çoğunlukla mecburi hizmetleri nedeniyle kaldıkları anlaşılmış bulunuyor.

Kuruluşundan bu yana devamlı olarak birçor düşüncelerle programları karmakarışık hale getirilen, seviyesi düşürülmeye çalışılan bu modern öğretim yuvası ne bir kuruluş kanununa, ne de yeterli bir öğretim kadrosunu iş başında tutabilecek olanaklara kavuşturulmuştur. Meslekten ayrılmaların önüne geçmek için programların zayıflatılması gibi gariip çabalara da girişilmiştir. Bu eylemleri gerçekleştiren kadro hâlâ söz sahibidir. Teknik Öğretmenler neden ayrılıyor diye kafa yormamıştır. kimse bu günedek... Devamlı olarak karşı gruplar türetilme yolu seçilmiştir. Tekniker okulu mezunları aynı haklarla öğretmen yapılmış, ayrı bir Meslek Öğretmen Okulu kurulmuş ve benzeri çalışılmıştır. Ancak Teknik Öğretmenlerin neden ayrıldıkları sorununa eğilmek düşünülmemiştir. Ve her sene 50 ye yakın Teknik Öğretmenin gidişine seyirci kalınmıştır.

Teknik Öğretim pahalı bir öğretimdir; yapılan yatırımın sonuca ulaştırılması zorunludur. Teknik Öğretime fazla sayıda öğrenci kaydırılacağının plânca öngörüldüğü şu sıralarda ihtiyaç

(Devamı Sayfa 3'de)

EPİKTETOS'UN KANDİLİ

Epiktetos Miladi I. Yüzyılda Hiyerapolis'te yaşamış bir bilgedir. Özgürlüğü savunduğu için uzun yaşantısı çilelerle doludur. Gecelerini ışıtan ve ikibin yılın ötesinde hâlâ sönmeyen kandilini yazımızın başlığına sembol olarak koyduk.

Görüntüler yeterince net değilse, kusuru ışıkta değil karanlıkta aramalıdır.

Kemal DİNCEL

VIII. Milli Eğitim Şûrası toplanırken

5-15 Şubat 1962 günlerinde toplanan VII. M. E. Şûrasından sonra, beş yıllık bir gecikme ile, nihayet VIII. şûra toplanıyor.

Bu şûranın öncekilerden farklı bir yapısı olacak. Bazı maddeleri değiştirilen yasaya göre daimî üyeleri ile her yıl toplanacak olan şûra, üç dört yılda bir kere de davetli üyeleri ile daha geniş çapta çalışmalara gidecek.

Eğitim ve öğretim alanında ortaya çıkacak aksamaların her yıl sonunda ele alınması ve vakit geçirmeden düzeltilmesi, sürekli bir istişarî çalışma ile yenileşmeye gidilmesi, ilk bakışta olumlu bir karar olarak nitelenebilir. Ancak, gerek şûranın teşekkül tarzı ve gerekse önceki şûralarda alınan kararların akibeti bu konuda fazla iyimser olmaya imkan vermemektedir.

Bilindiği gibi, şûralar bir istişârî organdır. Buna göre Bakanlığın, daha çok uygulamanın içinde bulunan alt yapı kuruluşlarına, meslek örgütlerine daha çok yer vermesi gerekirdi. Zira, merkez örgütünce yapılacak uygulamanın isabeti, bu kuruluşların görüşlerine göstereceği itibarla doğru orantılıdır. Öğrenebildiğimiz kadarı ile öğretmen kuruluşlarına verilen yer, temsil ettikleri sayı ile de ters orantılı düşmektedir.

Geçmişte bir Devlet Başkanını dediği gibi "Bakanlık öğretmenlerle yakın ilişki kuramazsa başarılı olması mümkün değildir!" Açıkça belirtmek gerekir ki, özellikle son yirmi yıldan bu yana bakanlık öğretmen kopuşu her yıl yoğunlaşarak bugün karşı karşıya bulunan iki kuruluş durumuna getirilmiştir. Bu oluşumda siyasal iktidarların tutumu, bu tutuma paralel olma zorunluğunu duyan merkez örgütü yetkililerinin büyük etkisi vardır.

Eğitim doğulu anlanidaki günlük politikanın ve kişisel kaygıların üstünde kalması gereken kutsal bir yurt sorunudur. Bu sebepten eğitim kuruluşları siyasal iktidarların oy toplama eğilimine yatkın kararlarının bir uygulama aracı değil, çağdaş uygarlığın verilerine göre bilim ve teknolojinin uygulama alanı olmalıdır. Öncelikle Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısına en uygun bir eğitim felsefesinin saptanması, yurt olanaklarına göre bu ilkelerin gerçekleştirilmesi için plânlı bir çalışma düzeyine gidilmesi, bilim ve sağduyunun gösterdiği yoldur. Aksi halde şûralar daha çok toplanır ve ortaya olumlu bir sonuç çıkamaz. Nitekim, program ve yönetmelikler üzerinde ufak değişiklikleri bir reform gibi gösterme çabaları, iki üç yılda bir karar değiştirilerek eğitim sisteminin bir yaz-boz tahtasına döndürülmesi, bu temel kuralın kavranamayışı ile açıklanabilir. Temelsiz kararlarla dolu bu kısır döngüye kısa bir göz atarsak şûra kararlarındaki çelişkiler ortaya çıkıverir.

VII. Şûranın açış konuşmasında zamanın M. E. Bakanı şöyle diyor: "İnsanlığın yapıcı bir üyesi bulunduğumuz bilinciyle görevimize başlıyoruz. Amacımız, vatanımız için en iyi, en doğru ve en isabetli olanı tesbit etmektir. Yardım Tanrı'dandır."

Aradan geçen 8 yıllık bir uygulamadan sonra günümüzün M.E. Bakanı Diyarbakır'da yaptığı bir konuşmada "Bugünkü eğitim sistemimizi savunmak maalesef mümkün değildir!" demektedir. Önceki şûranın "Vatanımız için en doğru, en iyi ve en isabetli olanı tesbit" edemediği, en yetkili kişi tarafından tescil olunmaktadır. Bu sebepten birkaç yıl sonra toplanacak bir şûrada gelecek Bakanın da eşdeğer sözler edeceğini duyar gibi oluyoruz. Bizi böylesine kesin ve karamsar bir sonuca götüren sebepler ,eğitim sistemimizdeki en az yirmibeş yıllık bir oluşumun peryodik geçmişidir.

Bilimsel değer yargılarına oturmayan, yabancı uzmanların akıl hocalığı ettiği yurt gerçeklerine uyarısız bir takım aktarma formüllerle, daha olumlu bir sonucun alınması zaten beklenemez. Eskinin tekrarından öteye gidemeyen bu tür çalışmaların bozuk eğitim düzenine hiçbir şey getirmiyeceği ortadadır. Olsa olsa yöneticilere biraz daha bulundukları kademede kalma olanağı sağlıyabilir.

TERS ETKİ :

Yıllardır yazar çizeriz. Hani "Beni metheden düşmanım, zemmeden dostumdur!" demişler. Biz de karınca kararınca eleştirilerimizle örgüte bir katkıda bulunma çabasındayız. Gel gör ki, bu çabalarımızdan ters bir sonuç vermektedir. Örneğin, Politik isteklerle sanat enstitüsü açılmasına son verilmesini, mevcut ödeneğin diğer okulların geliştirilmesine harcanmasını mı savundukmuş? Ertesi yıl bir de bakarsınız onbin nüfuslu kasabalara enstitü açılmasına gidilmekte.. Falan veya filân yetkilinin yetersizliğinden mi yakınmışız? Birkaç ay sonra, aynı kişi bir üst göreve atanvermiş.

Bu davranışlar ileride bizi şöyle ters bir tutuma götürürse hiç şaşmamalı.

Kız Enstitüleri, yüzde yetmişi gecekondu tipi izbelerde oturan bir toplumda, XIV. lü devirde özenti moda çalışmalarını mı sürdürüyor?.. "Aman, ne iyi!" diyeceğiz. "Provalı giyim bir uygarlık işaretidir!" Sonra bakacaksınız moda, çiçek kaldırılmış, atelyelerde hazır giyim için üretimci bir döner sermaye çalışması hızlandırılmış. Falanca yetkilinin çalışmalarını olumsuz mu görüyoruz?. Başlıyacağız methü-senâya : "İsâbetli bir atama. İleri methü-senâya : "İsâbetli bir atama. İleri de tarih hizmetlerini övgüyle anacaktır!.." gibilerden. Bir de bakıyorsunuz akabinde aynı kişinin öğretmen olarak Çemişkezek'e nakli çıkmış.

Hani, Makyavelist bir kural vardır : "Gaye vasıtayı meşru kılar" diye.

Sonunda istemiyerek buna sığmacağız zahir!.. Başarılı olabilirsek bilime (Tepki eşittir ters etki) gibi bir kural da armağan etmiş olacağız.

HABERLER ... HABERLER ... HABERLER

Ferit Saner, Talim Terbiye Dairesi üyesi oldu

M.E.B. merkez örgütünde değişiklikler yapıldı...

Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünde bazı genel müdürler arasında görev değişikliği yapılmıştır. Değişikliklerle ilgili olarak Başmüsteşar Ferit Saner Talim Terbiye Dairesi üyeliğine, Talim Terbiye Dairesi üyesi Saip develi E. T. Y. Ö. Okulu öğretmenliğine; Özlük İşleri Genel Müdürü Emin Çakıroğlu Din Eğitimi Genel Müdürlüğüne; Özlük İşleri Genel Müdür Yardımcısı Sait Mehmetoğlu İlköğretim Genel Müdürlüğüne; Meslekî ve Teknik Öğretim Etüd ve Programlama Dairesi Başkanlığı Mütehassıs Müşaviri Kâzım Eke; Özlük İşleri Genel Müdürlüğüne; Özlük İşleri Genel Müdür Yardımcısı Yavuz Konolu Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğüne; Dış Münasebetler Genel Müdür Yardımcısı Asaf Özmen Dış Münasebetler Genel Müdürlüğüne; Öğretmen Okulları Genel Müdürü A. Tarık Asal Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Coğrafya Öğretmenliğine; Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulu Öğretmen ve Müdürü M. Zeki Sofuoğlu Öğretmen Okulları Genel Müdürlüğüne; Bakanlık Müfettişi Tevfik Bindal Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğüne; İlköğretim Genel Müdürü Bedrettin Alogan Talim Terbiye Dairesi Başkanlığı Müşavirliğine; Halk Eğitimi Genel Müdürü Çoşkun Ertepınar Bakanlık Müfettişliğine; İnsangücü Eğitimi Genel Yardımcısı A. Sami Bilgin Halk Eğitimi Genel Müdürlüğüne atanmışlardır.

Memurların intibak işlemine başlandı

Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Ercis Kurtuluş'un başkanlığında Devlet Personel Dairesinden 3 ve Maliye Bakanlığından da 3 üyeden kurulu Devlet Memurları İntibak Komisyonu çalışmaları Resmî Gazete'de yayınlanacak genelgelerle kamuoyuna duyurulacaktır.

İlk toplantısında usûl sorunlarını görüşen Devlet Memurları İntibak Komisyonu daha sonra İmâr ve İskân Bakanlığında toplantı yapmış ve bu toplantıda intibak işlemlerine değin görüş teatisinde bulunulmuştur.

Ayrıca intibak işlemleri hakkında bilgi almak isteyen kamu kuruluşları yetkililerinin şu adrese başvurmaları da 1 Eylül 1970 tarihli Resmî Gazete'de açıklanmıştır :

Devlet Memurları Kanunu İntibak Komisyonu Başkanlığı
Çelikkale Sokak. No : 10
Yenişehir/ANKARA

Sanat Enstitüsü Müdürleri arasında bazı değişiklikler oldu

Öte yandan Sanat Enstitüsü Müdürleri arasında da şu görev değişiklikleri yapılmıştır: Ünye Sanat Enstitüsü Müdürü Yüksel Ertem, Çanakkale Sanat Enstitüsü Müdürlüğüne; Çanakkale Sanat Enstitüsü Müdürü Ömer Ustaoğlu, İskenderun Sanat Enstitüsü Müdürlüğüne; Edirne Sanat Enstitüsü Müdürü Şükrü Yazıcıoğlu, İstanbul Alibeyköyü Sanat Enstitüsü Müdürlüğüne; Sivas Sanat Enstitüsü Müdürü Tacettin Atalay, Uşak Sanat Enstitüsü Müdürlüğüne; Siverek Sanat Enstitüsü Müdürü Selahattin Kamber, Tarsus Sanat Enstitüsü Müdürlüğüne atanmışlardır.

ÖZDEYİŞLER

Arzu edilen güzel bir şeyi elde etmenin prensibi, o şeye lâyık olmaktır.

* * *

Lâyık olmak, güç iş.. Oysa bir de yan yolları vardır ki çoğunlukla tercih edilir.

G.K.

Ek Ödemelerin Vergilendirmesi

15/4/1958 tarih ve 4/10195 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyle yürürlüğe giren "Muayyen ve Muvakkat Müddetli Hizmetlerde Çalıştırılacak Yevmiyeli Personel Yönetmeliğine" göre teknik personele ödenmekte olan Şantiye-Ağırlık-Arazi Seyyarlık zamlarının gelir vergisinden muaf tutulması Vergiler Temyiz Komisyonunca kararlaştırılmış bulunmaktadır. Buna göre daha önce Maliye Bakanlığı tarafından yapılan tebligat gereğince teknik personelin almakta olduğu Şantiye-Ağırlık Seyyarlık zamlarından kesilen gelir vergisi ilgililerde iade edilecektir.

ODTÜ' deki soru hırsızlığının failleri aranıyor

Geçen ayın en önemli olaylarından biri, sanat enstitüsü mezunlarının da katıldıkları Orta Doğu Teknik Üniversitesi giriş sınavları sorularının, sınav günü çalındığının açıklanması oldu. 13 bine yakın öğrenci adayının katıldığı sınavlara tam başlanacağı gün ortaya çıkan bu olay, kamuoyunda geniş bir heyecan ve ilgi yarattı.

Sınav sorularının çalındığını Orta Doğu Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği yöneticileri açıkladılar. Bu konuda Rektör Vekili Prof. Erdol İnönü şu açıklamayı yaptı: "Benim konuşmam için biraz erken. Yalnız ortada ciddi bir ihbar olduğu muhakkak savcılığa da bilgi verdim. Durumu, sınavlar bittikten sonra eldeki delillere göre değerlendireceğiz."

Olayın ne şekilde ortaya çıktığını açıklamak maksadiyle bir basın toplantısı düzenleyen Orta Doğu Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği Başkanı Erhan Erdoğmuş'un yaptığı açıklama özetle şöyledir: "Sınav sorularının çalındığının ve belli bir ücret karşılığında satılacağının duyulması üzerine Öğrenci Birliğinden Himmet Aşık ve Tunca Şahin Yılmaz adındaki iki öğrenci, soruları satacağı öğrenilen aynı üniversitenin Mühendislik Fakültesi öğrencisi Mehmet Baydemir'e başvurmuşlardır. Yapılan açıklamaya göre, Ankara'ya sınavlara girmek üzere gelen aday öğrenciler, kendilerine sınav sorularının para karşılığı verilebileceğinin söylendiğini Öğrenci Birliğine duyurmuşlardır. Bunun üzerine de dernek yöneticileri soruları elde etmek için çalışmaya girişmişlerdir. Kendilerine alıcı süsü veren iki öğrenci, daha önce Sıhhiye civarında tesbit edilen yere gelerek Baydemir'le karşılaşmışlardır. Ancak durumdan şüphelenen Baydemir önce soruları vermek istememiş sonra da Denizciler Caddesindeki bir otele giderek soruları vermiştir."

Enstitü Mezunları Almanyada Okuyacaklar

Güvenilir kaynaklardan edinilen bilgilere göre Berlin Senatosunun bir kararıyle kendi okullarının karşıt değerinden bir yıl aşağısını dikkate alarak, Sanat Enstitüsü mezunu Türk işçilerine yüksek öğrenim yapabilmek olanağı sağlanmıştır. İşçilerimiz bu karar uyarınca çalışarak yüksek öğrenimlerine devam edebileceklerdir. Berlin Senatosunun almış olduğu kararda ayrıca Sanat Enstitüsü mezunu işçilerimizin yüksek öğrenim yapabilmeleri için şu şartlar ileriye sürülmektedir :

1. Almanca bilmesi,
2. Sözleşme ile gelen işçinin bir yıl süre ile mesleğinde çalışarak, akşamları yeni açılan Fachoberchule'ye devam edip bu okulu bitirmesi,
3. Bu okulu bitirenlerin de üniversiteye girebilmek için öğrenim süresi 1 yıl olan ve ancak gündüzleri devam edilebilen Realschule'yi bitirmesi.

Bu okulları bitiren Sanat Enstitüsü mezunu her Türk işçisi, üniversiteye girme hakkını elde edecektir.

KIRINTILAR

Milli Eğitim Şûrasına gidilirken

HALİS ÇETİNKAYA

Öğretmen, eğitecek ve yetiştirecek insandır.

Niçin, neye göre ne şekilde? yetiştireceğini iyi bilen öğretmen, görevini gerçekten yapan öğretmendir.

Bir öğretmen çok yönlü olan kişidir.

Mesleğinde kendisini geliştiren, meslekteki deyişim ve yenilikleri izleyen, toplumdaki sosyo-ekonomik zorlamaların nedenlerini düşünendir.

İnsanlarının yetiştirilmesi, toplumun gücünü ve zenginliğini artırır. Çünkü bu yetiştirme inancı toplumun en büyük sermayesi ve gerçek milli hazinesidir. Maddi sermayeye değer kazandıracak, onu çoğaltacak, yetiştirilmiş insandır. Milyonlar yatırımı ile kurulacak işletmeler, eğer iyi yetiştirilmiş mühendisinden işyapara işçisine dek insana sahip değilse, sonunda ölü gömülmüş bir değerden ileri gidemiyecek demektir.

İnsanlar, ama iyi yetiştirilecek insanlar, toplumun bitmez tükenmez sermayesidir. İşlettikce kazandıracak toplum hazinesidir.

İnsan denen yaratık doğa yasasına uyarak doğar ve vakti gelincede sessiz sedasız göç edip gider. Doğma ile göç edip gitme arasındaki süresine yaşantısı denir. Bu yaşantısını sürdürebilmek içinde kendisi gibi insanlarla bir arada yaşamak zorunluğunu duyar. Bir yönden beraber yaşayacağı insanlarla bir bağ kurabilmesi ve onlarla iyi geçinebilmesi, diğer yandan da yaşayabilmesi için giyinmek, yemek ve barınmak zorunluğunu duyacağı tabidir. Bundan dolayı çok şey öğrenmesi, yetiştirilmesi gereklidir.

İnsanın yetiştirilmesi her ne dek evde, ailede başlarsada yeterli olamamaktadır. Çünkü bunun bir yaş ve bir sınıra değin olabileceği görülüp anlaşılmıştır.

Eğitimi ve öğretimi, kendisini meydana getirenler arasında başlayan insan sosyal zorlamalarla toplumsal ve mesleksel eğitim, öğretimi için okullara devam etmek zorunluğunu duyacaktır. İşte burada bir Milli Eğitim anlayışı ortaya çıkmaktadır.

Milli Eğitim, toplumunun insanlarını yetiştirirken önce nasıl bir tip insan yetiştireceğini iyi bilmelidir, düşünmelidir. Milli Eğitim insanlarına nasıl bir öğretim ve eğitim vermelidir ki, amacı belli olabilsin. Amaçsız bir eğitim ve öğretim toplumunu geliştiremez ve ülkesini kalkındıramaz. Bu nedenle Milli eğitimimiz ne tip bir insan yetiştireceğini ve yetiştirme amacını iyi saptaması gereklidir. Yetiştirilecek insan tipi ve yetişme amacı belli edilmeyince yapılmış veya yapılacak geliştirme, otutrma çalışmalarıyla istenilen sonuca varılamıyacağına da inanılmalıdır. Bunun için Milli Eğitimimizde aldatmacalık ve benzetilmecilikten kurtulma olanağını düşünmelidir.

Önümüzdeki aylarda yapılacak Milli Eğitim Şurasında, Milli Eğitimimizde köklü bir tanıtım ve sistemde köklü bir değişiklik yapmanın zorunluğu duyurulup, gösterilmelidir. Ve şurada Milli Eğitimimizin iki bölümde ele alınmasının zorunluğu duyulmalıdır.

Şurada Milli Eğitimimizin iki bölümde düşünülmesinin gerektiği kanısındayız.

Mecburi eğitim, vatandaşlık -toplumsal- sorumluluğu eğitimi, her türk çocuğuna mutlaka uygulanabilecek eğitim.. Bu eğitim 12-15 yaşa dek düşünülebilen eğitim olup çocuğa okuma ve bilme sevgisini aşılama, kendi milli tarih ve ülke coğrafyasını belleme, iyi bir vatandaş için gerekli toplumsal sorumluluk ve yasalara saygı duygusunu verme, temel matematik ve fen bilgisini benimsetme niteliğini kazandırmalıdır. Ve yine bu süre içinde her bir çocuğun yeteneği saptanmalı, buna görede yönletilmelidir.

Meslek eğitimi, yaşama sorumluluğu eğitimi.. Buna yaşama ve yaşatmak için kazanma sorumluluğu eğitimi de denebilecek eğitim, 12 den 70'e değin her vatandaş için düşünülmeli ve her insanımızın -vatandaşımızın- mecburi bir mesleği olması sağlanmalıdır.

Şurada, meslek öğretim ve eğitiminin orta ve yüksek öğrenimle verilebileceği gibi işyerinde eğitme, işyeri okul işbirliğinle yetiştirme şekilleri üzerinde durulmasını ve iyi plânlanmasının da ele alınmasını beklemekteyiz. Ama bundan önce saptanan toprak altı ve üstü ürünlerimizin işlenir hale gelebilmesi için gerekli işlerin "MESLEK'lerin" analizinin gerekliliğine inanılmasını da istemekteyiz. Geçerli mesleklerin saptanması amacı için yeterli olacağına da inanmaktayız. Ve meslekte sorumluluk kademe anlayışının kabul edilmesini mutlaka yararlı bulmaktayız.

Bu şekilde yönlenmiş eğitim anlayışı ile mecburi eğitimden sonra başlayacak, iş yapabilme niteliğini kazandıran meslek eğitimini verme yanında geçersiz "ölen" meslekler den boşta kalanlarımızı ihtiyaç duyulan mesleklere doğru yöneltip yetiştirici veya geliştirici kurslara tabi tutma sorunu da ele alınmalıdır. İnsan hayatıyla doğrudan doğruya ilgili, ancak, yüksek öğrenimle yetiştirilebilecek meslek sahiplerimizi orta öğretimli meslek okullarından belli koşullarda alıp yetiştirmemizin daha yararlı olacağı da ortaya çıkacaktır. Araştırıcı, geliştirici ve bulucu niteliğe sahiplerimizide lise anlayışlı orta öğretimde yetiştirip üniversiteye yönelttmede ülkeye pek çok şey kazandıracağı görülecektir. İşletmelerde işin yaptırılması, yapılan işlerin belli kontrollarını yapabilecekleri, orta öğretim anlayışı meslek okullarından yetiştirmemiz verimi çoğaltacaktır.

Milli Eğitim Şûrasına, iştirak edecek meslekdaşlarımız, yeteri dek bunları dile getirip savunamazlar ve kabul ettiremezlerse çalışmalarının sadece bir formalite, göz boyamacılıktan ileri gidemeyen bir uğraşım olacağına inanmalıdırlar deriz.

TÖS-İLKSEN ortak Kurultayında

(Baştarafı Sayfa 1'de)

nın pasifist ve eyyamcı bir tutum olduğunu bildiren Keleş özetle şunları söylemiştir: "Gerçekten tek sendika anlayışlı sosyal varlıklar arasındaki ayrılıkları hesaba katmayan ve karmakarışık örgüt zihniyetini yansıtan bilim dışı bir tavırdır. Somut gerçekleri dikkate almadığı için farklı unsurları bünyesinde toplamayı amaçladığı için umulan faydaları değil korkulan zararları getirecektir. Biz Türkiye İlksen olarak devrimci birlikten, devrimci dayanışmadan farklı sosyal unsurları karma karışık içiren tek sendikayı anlamıyoruz. Böyle bir birlik burjuva birlik anlayışıdır. Devrimci ilkelerden ve hayatın somut gerçeklerinden uzak burjuva dernekçiliğinin bir uzantısıdır. Sendika tezimizde belirttiğimiz gibi, öğretmen kitlesi içinde varolan dört kademeyi esas alacak sendikalar kurulmalı ve bunları Türkiye Öğretmen Sendikaları Federasyonu adı altında kurulacak bir üst örgütte merkezleşmelidir."

Kurultay'ın ikinci açış konuşmasında TÖS Genel Başkanı Fakir Baykurt, iki sendikanın tek bir çatı altında birleşmesi ve tek merkezden yönetilmesini isteyerek, milli tipte tek ve genel sendikanın daha güçlü bir örgüt olacağını söylemiştir. Federatif örgütlenmenin parçalayıcı olduğunu öne süren TÖS Genel Başkanı Baykurt, şu birleşme şeklini önermiştir. "Türkiye Öğretmenleri milli tipte bir sendikada örgütlenmelidir. Bu sendika tek merkezden yönetilmeli ve genel olmalıdır. Bu milli tipteki tek ve genel sendika içinde her öğretim basamağındaki öğretmenlerin değişen ihtiyaçlarını karşılamak üzere bölümler kurulmalıdır. Yönetim organlarına seçilmede her öğretim basamağındaki üye sayısına göre orantılı bir temsil olanağı sağlanmalıdır.

Daha sonra eşit sayıda TÖS ve İLKSEN Temsilcilerinden seçilmiş olan 4 kişilik ortak komisyon divan başkanlığına verdikleri bir öneride Kurultay'ın kendilerine vermiş olduğu iki sendikayı birleştirme çalışmalarından ortak ve olumlu bir sonuç alınamadığını belirtmişlerdir.

Ortak Kurultay'da gözlemci olarak TÜTÖS'ü, Genel Başkan Mehmet Emin Zorkun ile Genel Sekreter Gültekin Kurdoğlu temsil etmişlerdir. Kurultay'ın ikinci gününde TÜTÖS adına Genel Sekreter Gültekin Kurdoğlu'nun ortak Kurultay Başkanlığına vermek istediği önerge tartışmalara sebep olmuş TÖS yöneticileri, TÜTÖS'ün verdiği önergenin Federasyon şeklindeki bir sendika görüşünü önerdiği için okutulmaması, İLKSEN Yöneticileri ise okutulması görüşünde ısrar etmişlerdir.

TÜTÖS'ün önergesinin TÖS'ün aleyhinde, İLKSEN'in leyhinde olusu sebebiyle ortak önerge olmadığı belirtilmiş, bu nedenle söz alan İLKSEN Genel Başkanı Kenan Keleş kademe sendikasını savunan ve Kurultaytay'da misafir gözlemci olarak bulunan TÜTÖS Genel Sekreterinin önergesinin TÖS tarafından okutulmasını yermiş ve TÜTÖS'ün önergesini Kurultay üyelerine okumuştur.

TÜTÖS'ün Ortak Kurultay Başkanlığına verdiği önerge şöyledir:

"TÖS - İLKSEN Ortak Kurultay Başkanlığına

ANKARA

Sayın Başkan,

Devrimci öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunu içine alan TÖS İLKSEN Ortak Kurultayını tarafsız yönetiminizde ilgi ile izliyoruz.

İki örgütün bir araya gelerek öğretmenlerin ilerici bir cephede daha etkili bir biçimde birleştirme çabalarını biz Teknik Öğretmenler büyük bir sevinç ve kıvançla karşılıyoruz.

TÜTÖS iş dalları ve iş şartları esasına dayalı kademe sendikalarının federatif olarak birleşerek öğretmen eylemine gerekli çözümü ve dinamizmi getireceği düşüncesindedir. Bu şekilde devrimci öğretmenler birliğinin sağlanacağı kanısında olduğumuzu değerli Kurultay üyelerine sunar, devrimci eylemde el ele olduğumuzu belirtiriz."

TÜTÖS Genel Sekreteri
Gültekin KURDOĞLU

8. Milli Eğitim Şûrası

(Baştarafı Sayfa 1'de)

celemeye sunulan esaslar (kuruluş) ile ilgilidir."

8. Eğitim Şûrası'nın incelenmesine sunulan, Türk Öğretim Sisteminin yapısında yeni uygulamalar getirilmektedir. 5 yıllık mecburî ilk öğretimden sonra orta öğretim iki devreye ayrılmakta, orta öğretimin 1. devresi olan ortaokulları bitirenler, 2. devre başlangıcı olan "Yöneltme sınıfına" alınmaktadırlar. Yöneltme sınıfı genel, mesleki ve teknik orta öğretimin ikinci devresinin birinci sınıfıdır. Öğrenciler arasındaki seviye farklarının giderilmesine çalışılan yöneltme sınıfı bir rehberlik görevi yapmaktadır. Yöneltme Sınıfında öğrenciler, istek, kabiliyet ve başarı derecelerine göre; 2 yıl süreli Edebiyat Liseleri (dil ve edebiyat, sosyal ve ekonomik bilimler) 2 yıl seneli Fen Liseleri (Matematik ve fizik, tabiat bilimleri) 2 yıl süreli iş kolları liselerine, 2 yıl süreli Meslek Liselerine, 3 yıl süreli Teknisyen Liselerine, 3 yıl süreli Öğretmen Liselerine girecekleredir.

YÜKSEK ÖĞRETİME GEÇİŞ NASIL OLACAK?

Yüksek öğretime hazırlayan 3 yıllık çeşitli programlar ile (Fen - Edebiyat kolu) hem yüksek öğretime hem de mesleğe hazırlayan 4 yıllık çeşitli programlar (teknisyen ve öğretmen liseleri) bitirerek olgunluk diploması alan öğrencilere, üniversite, akademi ve yüksek okullara girmek için aday hakkı tanınmış olur. Yalnız mesleğe hazırlayan (iş kolları ve meslek liseleri) okulları bitirip de yüksek öğretime devam etmek isteyenlerin, seçecekleri programın 6 dersten bitirme imtihanlarını o programın uygulandığı bir okulda vermeleri gerekir.

GÖRÜŞLER

(Baştarafı Sayfa 1'de)

duyulacak Teknik Öğretmenin kesinlikle meslekte tutulması gerekmektedir. Bunun çarelerini aramak lâzımdır.

Teknik Öğretmen, mesleğinde tedirgindir. Özellikle Anadolu'nun çeşitli yörelerinde görev yapanlar konut bulma güçlüğü, kişi güvenliği, sosyal olanakların yoksunluğu, idarî baskı ve düzensizliği v.b. gibi sorunların içinde bulunmaktadırlar. Diğer taraftan ücret ödenmesindeki farklı durumlar, iki ay sadece aylık maaş ile geçinme zorunluluğu, meslek dışı çalışmanın kısıtlanması artan hayat pahalılığı "Teknik Öğretmeni", mesleğini terke zorlamaktadır. Meslekten ayrıldığında geleceği garanti altına alınan, öğretmenliktekinin 2-3 misli ücret alan Teknik Öğretmen, mecerisini sunma ve teknik bilgisinin verilerini görme olanağına da kavuşuyor. Bu bakımdan Teknik Öğretmeni dışarda karşılayan yaşam düzeni ile yaşanılanın arasındaki uçurumu giderme yolları aranılmalıdır.

Her okumuş insan gibi Teknik Öğretmen de mesleğinde ilerlemek ister; gelişmek ister. Oysa Teknik Öğretmen bunlardan yoksun bırakılmıştır. Zamanla sade mekanikleşmek zorunda olduğunu anlayan Teknik Öğretmen biraz da değerini göstermek ve kabul ettirmek amacı ile ayrılıyor. Monoton öğretim düzeni içinde anlayışı olmayan bir ortamda Teknik Öğretmen Bunalıma sürükleniyor ve kurtuluşu ayrılmak ta buluyor.

Teknik Öğretim bir bakıma da teknik öğretmenlerin sorunudur. Biri diğerinin fonksiyonudur; biri diğerinden ayrı düşünülemez. Teknik Öğretmeni meslekte tutma bu sorunun en önde gelen kısmıdır.

BAŞYAZI

(Baştarafı Sayfa 1'de)

retmenlerin sendikal anlamda daha güçlü örgütlenmesi ve bugünkü başı boşluktan kurtularak işverene karşı daha etkili mücadele yapılmasıdır.

Öğretmen sendikalarının bugünkü dağınıklığından, bunlar arasında eylem birliğinin sağlanamamasından ancak bozuk düzenin sürdürülmesinde çıkarı bulunanlar memnun olabilirler. TÖS, en büyük kamu personeli sendikası olduğu halde birleştirici ve toplayıcı olmaktan kaçınmış, siyasal sendikalizmi en katı biçimiyle benimseyerek idareyle öğretmenler arasındaki bütün köprüleri atmıştır. Buna karşılık kademe sendikaları devrimci çizgiden sapmadan kendilerini kabul ettiren eylem ve girişimlerle üyelerine daha çok yarar sağlamışlardır

"İlkinden yükseğine kadar eğitim ve öğretimle uğraşan herkes aynı işi yapmaktadır. O halde tek sendikada birleşelim." denilebilir. Aslında her işin temelinde az da olsa bir eğitim ve öğretim faaliyetinin izleri vardır. Milli Eğitim gerçi bir bütündür. Bu bütün içinde ilk, orta ve yüksek öğretim kademeleriyle meslekî ve teknik öğretim kademelerinin kendilerine özgü bir takım görev ve sorumluluklarının bulunduğu da unutulmamalıdır. Bu kademelerde çalışanların ayrı birer meslek topluluğu bilincinde oldukları ve kendi meslek topluluklarının da toplum içinde daha güçlü bir duruma gelmeleri için uğraşıda bulundukları bir gerçektir. Örneğin ayda 400 lira alan bir ilkokul öğretmeniyle ayda 7-8 bin liraya para demiyen bir yüksek okul öğretmeninin ya da bir üniversite profesörünün sosyal durumları, ekonomik ve meslekî çıkarları biribirinden tamamen farklıdır. 624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları Kanunu, Devlet memurlarına bir iş kolunda hem kademe sendikası ve hem de milli tip'de tek sendika kurma kolanağı vermektedir. Ancak bugünkü koşullar altında, bir iş kolunda kurulacak milli tip'de bir sendikanın beklenen verebileceği inancında olmadığımızı da bu arada özellikle belirtmek isteriz. Çünkü milli tip'de tek sendikanın bünyesinde ayrı bir meslek topluluğu oluşturma bilincinin ağır basarak bir takım kopmalara ve sürtüşmelere yol açmasını önlemek mümkün değildir. Bugün sayıları kabarık ve çalışmaları dağınık olan öğretmen sendikalarının iş alanı ve çalışma koşullarına göre kademe sendikaları biçiminde yeni baştan örgütlenmelerini gerekli görmekteyiz. Kademe sendikaları, üyelerinin sosyal durumlarını düzeltmek, meslekî ve ekonomik çıkarlarını korumak için iş alanının ve iş koşullarının gerektirdiği biçimde mücadele etmeli, genel yurt sorunlarının çözümlenmesi, eylem birliğinin sağlanması ve siyasal iktidarın zorlanması için bir üst kuruluşta federatif olarak birleşmelidirler. Bu federatif öğretmen sendikaları birliğinin adı "TÜRKİYE ÖĞRETMEN SENDİKALARI MİLLÎ FEDERASYONU OLABİLİR." Böyle bir kuruluş, hemen belirtelim ki, Atatürk ilkelerine bağlı devrimci öğretmenlerinin gerçekleştirilmesi yolunda önemli bir aşama olarak kendini kamuoyuna kabul ettirir. Bunun için önyargılardan kişisel kaygulardan sıyrılmak, birleşme fikrine öncelik ve ağırlık vermek gerekir.

İNCELEMELER • İNCELEMELER • İNCELEMELER • İNCELEMELER • İNCELEMELER

İNCELEMELER

İNCELEMELER • İNCELEMELER • İNCELEMELER • İNCELEMELER • İNCELEMELER

TÜRK TOPLUMUNUN EĞİTİM SORUNLARI IŞIĞINDA KOOPERATİF EĞİTİM PROGRAMLARI

YAZAN:
Dr. Cevat ALKAN

Bugün :

— *Türk toplumu devamlı ve plânlı kalkınma gayretlerine rağmen hala çeşitli nedenlerle arzu edilen kalkınma amaçlarına ulaşamamıştır.*

— *Türk eğitimi, temel halk eğitimi ve insan gücü eğitimi sorunlarını henüz verimli bir sonuca ulaştırılmıştır.*

— *Eğitim kendi iç örgütünde diğer sektörlerle eğitim arasında, arzu edilen bir koordinasyondan yoksundur.*

— *Eğitimde halâ modası geçmiş bir entellektüel zümre yetiştirme amacı güdülmektedir.*

— *Bütün bunlar, Türk Eğitimine, artık bir dinamizim getirme, milli bir güç kazandırma, kişinin ve toplumun sorunlarının olumlu bir şekilde çözme yolunda etkili bir araç olma yeteneğini kazandırma zamanının çoktan gelmiş olduğunun açık delillerini teşkil etmektedir,*

PLÂNLI KALKINMA

Genel olarak Türk toplumunda cumhuriyet devrinde başından beri sistemli olarak uygulanan kalkınma plânları ile dengeli bir ekonominin gerçekleştirilmesine gayret edildiği tarihi bir gerçektir. Bu çalışmalarda, tarımın geliştirilmesi, yeni bir endüstinin kurulması ve dengeli bir ticari düzenin sağlanması ekonomik politikanın temel hedeflerini teşkil etmiştir.

Mamafih, bütün gayretlere rağmen, imparatorluk devrinden tevarüz edilen bozuk düzen, çeşitli alanlarda ihtiyaç duyulan liderlerin yokluğu, milli kaynakların sınırlı olması, çağdaş düşünce ve fikir alanındaki gerilik, kalkınma hareketlerinin mevzii oluşu, dünya savaşlarının olumsuz etkisi ve nihayet dış müdahaleler sistemli bir kalkınmayı firenlemiş ve arzu edilen amaçlara ulaşılmasına imkân vermemiştir.

Bu nedenle bugün Türk toplumu halâ endüstri öncesi kuruluştan, endüstri kuruluşuna geçme çabası içerisinde bir takım bunalımlarla karşı karşıya bulunmaktadır. Yakın bir gelecekte plânlı sosyal ve ekonomik kalkınmanın gerçekleştirilmesi azim ve kararı, süratli nüfus ratışı ve halkın hızla gelişen medeni ihtiyaçlarını karşılama zorunluğu kalkınma çabalarını büsbütün güçleştirmektedir.

EĞİTİM SORUNLARI :

Bu ortam içerisinde bulunan Türk toplumunun devamlı olarak değişen ve gelişen şartlara uygun bir eğitim sistemine kavuşturulması ihtiyacının da çeşitli araştırmalara konu olduğu bir gerçektir. Bu amaçla birçok çalışmalar yapılmış, projeler hazırlanmış, yerli ve yabancı otorite ve kaynaklardan faydalanma yoluna gidilmiştir. Bu çalışmaların başlıcaları şöyle özetlenebilir.

1. İzmir İktisat Kongresi,
2. Türk eğitimcilerinin geliştirdiği fikirler,
3. Yabancı uzmanların çalışma ve raporları,
4. Köy enstitüleri denemesi,
5. Yabancı kuruluşlarla yürütülen proje ve işbirliği çalışmeları,
6. Türk Milli Eğitim Komisyonu çalışmaları (1959) ve
7. Çeşitli şûra çalışmaları ve kongreler.

Bütün bu çalışmaların Cumhuriyet devri Türk eğitiminin kuruluş ve gelişmesinde ve belli başlı sorunların aydınlatılmasında etken olduğu tabiidir. Bu çalışmalardan anlaşıldığına göre :

1. Yurt çapında topyekün ilk öğretimin gerçekleştirilmesi,
2. Ekonominin gerektirdiği insangücü eğitiminin olumlu bir şekilde uygulanması ve,
3. Çeşitli sektörlerle eğitim arasında bir koordinasyon ve iş birliğinin tesisi, Türk eğitiminin temel sorunlarını teşkil etmektedir.

Diğer taraftan, eğitimin genel toplumsal yapılan ayrı bir kuruluş olarak ele alınması, gerekli kaynakların kifayetsizliği çağdaş düşünce ve fikir alanındaki yetersizlik, eğitimde arzu edilen gelişmeleri frenleyici unsurlar olmuştur.

Sonuç olarak bugünkü eğitim sistemi nicelik ve nitelik yönünden yetersiz bir durumda ve toplumun gerçek ihtiyaçlarını karşılamaktan uzaktır. İlgili çalışmaların ortaya koyduğuna göre bazı tipik eğitim sorunları şöyle özetlenebilir :

1. Eğitimin dayandığı temel felsefenin değişen şartlar muvacehesinde değerini kaybetmiş olması,
2. Ananevi ikili eğitim sistemi yapısı,
3. Mali kaynakların yetersizliği,
4. Yönetim ve örgütsel yapının kifayetsizliği,
5. Öğretmen yetersizliği,
6. Bina ve araç yettersizliği,
7. Temel halk eğitimi sorunu,
8. Çeşitli sektörler arasında koordinasyon yokluğu,
9. Şehir ve köy eğitiminde dengesizlik ve eğitimin dağılışında eşitsizlik,
10. Çeşitli öğrenim dallarında dengesiz öğrenci dağılımı,
11. Yetersiz rehberlik hizmetleri,
12. Orta öğretimin süratle yatay yönde geliştirilmesi ihtiyacı,
13. İhtiyaç duyulan insangücü eğitimine uygun olarak eğitim programlarının düzenlenmesi ve,
14. Büyük çoğunluğu teşkil eden okul dışı gençliğin eğitimi.

EKONOMİK VERİMLİLİK İLKESİ :

Bugünkü eğitim sisteminin, mevcut kuruluşu ile bu ihtiyaçlara cevap veremediği bilinen bir gerçektir. Bazı mevzii ıslahat teşebbüsleri ile bunların karşılanamıyacağı da tabiidir. Toplumsal yapıda temel değişikliklerin meydana geldiği bir dönemde yeni bir eğitim politikasının geliştirilmesi, yeni stratejilerin tespiti, yeni eğitim programlarının geliştirilmesi ve yeni metodların uygulanması kaçınılmaz bir zorunluktur.

Bütün bu gerçekler karşısında eğitimin sadece bir "elite" tabakanın en mükemmel şekilde yetiştirilmesini ön görerek örgütlenmesi ve mevcut kaynaklarını bu küçük zümrenin eğitimine hasretmesi asla düşünülemez. Gerçekte, Türk toplumunda eğitim kaynaklarının çok sınırlı oluşu, okuma bilmeyenlerin nisbetinin yüksek olması, artan bir insangücü eğitimi ihtiyacı eğitim alanında "entellektüel mükemmeliyet" hedefi yerine "Ekonomik verimlilik" hedefinin gaye edinilmesini gerektirmektedir. Bu da sıra ile fonsiyonel bir eğitim politikasının geliştirilmesini, realist ve pratik eğitim programlarını uygulanmasını gerektirir.

Böyle bir eğitim sisteminde nihai amaç, idealist bir "elite zümre yetiştirme yerine, genel olarak halk topluluğu bütününün ekonomik bağımsızlığa kavuşmuş, topluma intibak etmiş ve politik alanda yeterli aydınlığa ulaşmış kişiler olarak yetiştirilmesi olmalıdır. Eğitimde bu amacın gerçekleşmesi için eğitim hizmetlerinin her şahsa ulaştırılması, eşit imkânların sağlanması, mevcut insangücünün en iyi şekilde değerlendirilmesi, kişisel sosyal ve ekonomik ihtiyaçların koordine edilmesini öngören programların geliştirilmesi gerekmektedir.

GENÇLİK SORUNU :

Gerçekten bugün Türk toplumunda gençliğin büyük çoğunluğu köy ve düşük gelirli şehir halkı grubuna dahil bulunmaktadır. Bu gençler orta öğretimden gereği gibi faydalanmamaktadırlar, Büyük bir çoğunluk köylerde yaşamakta ve eğitim dışında bulunmaktadır. Genellikle gençler, toplumda tarımsal yapıdan endüstriyel yapıya geçişin yarattığı olağanüstü şartların etkisi altında olup bu durum gençlerin eğitimi ve sosyal intibaklarını güçleştirmekte ve hayâl kırşıklıklarına yol açmaktadır. Bu gençlerin gerçek ihtiyacı eğitimde fırsat eşitliği ve sosyal adalet ilkelerine göre geliştirilmiş fonksiyonel ve pratik, kooperatif eğitim programlarıdır.

Eğitimde uzun vadeli amaçlara ulaşmak için temel sorunlarını sistemli ve plânlı bir şekilde incelenmesi ve gerekli tedbirlerin sistemin bütünü içerisinde ele alınması gerekmekle beraber bazı kısa vadeli amaçlara ulaşmak için mevcut kuruluş içerisinde yeni programların geliştirilmesi de kaçınılmaz bir zorunluktur. Bu nedenle kooperatif eğitim programlarının Türk eğitim sistemi içerisinde geliştirilmesi ve uygulanması bazı çağdaş eğitim problemlerinin çözümlenmesinde başarılı sonuçlar verebileceği düşünülebilir.

YENİ BİR TEORİ :

Kooperatif eğitim programları fikri, Rönesansa kadar uzanmakla beraber esas itibariyle bir yönden bilimsel eğitim teorilerinin geliştirilmesi ve diğer yönden endüstrideki üretim metodlarının değişmesiyle ilgilidir. Bilimsel eğitim teorileri ile işin öğretici ve eğitici özelliklerinin kabul edilmesi üzerine İş - Eğitim kombinasyonunun etkili bir şekilde birleştirilmesi gayretleri kooperatif programının doğmasına yol açmıştır.

Kooperatif plân yapıcı ve fonksiyonel eğitim felsefesine dayalı pratik bir öğretim aracıdır. Plân bilimsel eğitim felsefesi esasları dahilinde geliştirilmiş olup karşılıklı işbirliği, insan tecrübelerinde dinamizm, sosyal etkinlik ve gerçek hayata aktif olarak katılma hususlarına, öğrenim yönünden, özel bir dönem vermektedir.

Kooperatif Eğitim programı, okulun gerçek bir toplum ortamına uygun ve öğrenimin aktif ve kooperatif bir süreç olması ilkesini benimser. Plân mesleklerin bazı yönlerinin gerçek iş tecrübesi ile, diğer yönlerinin daha ekonomik bir şekilde, sistemli derslik ve labaratuar çalışmaları ile öğrenileceğini ön görür; bu iki husun gerekli şekilde koordine edilerek birlikte yürütülmesi suretiyle en mükemmel öğretme ve öğrenme ortamının temin edileceği tezini savunur.

Bu nedenle, program eğitimdeki ananevi ikilikleri (Akademik eğitim Mesleki eğitim, okul - hayat, teori - pratik) birleştirme yolunda bir adım teşkil etmektedir. Kooperatif plân akademik eğitimin tatbiki özelliği ile işin eğitimsel özelliğinden faydalanarak teori ile pratiğin birleştirilmesine çalışır.

GENEL YAPI :

Proğram esas itibariyle akademik dersler grubu, meslek dersleri grubu ve pratik eğitimi olmak üzere üç bölümden meydana gelmiştir. Genellikle orta öğretim çağındaki gençlerden mezuniyetten sonra hayata atılmak isteyenlerle mevcut proğramlardan tatmin veya eğitime devam edebilmek için mali imkânları olmayan gençlerin yetiştirilmesine uygulanır.

Bu proğram altında gençler belirli süre münavebeyle okul ile iş yerinde çalışırlar. Belirli bir plân dahilinde ve bir ücret karşılında yürütülen iş başında pratik eğitim okuldaki ggenel kültür ve meslek dersleri çalışmalarıyla tamamlanır. Okul içi ve işbaşı öğrenim çalışmaları mütehassıs bir koordinatör tarafından yönetilir. Bu suretle gençlerin çalışıp para kazanma, üretimci olma ve öğrenimlerine devam etme ihtiyaçları aynı zamanda beraberce karşılanmakta olup, mezuniyetten sonra öğrencilerin iş bulma ve hayata intibakı gibi sorunları azalır.

BAZI FAYDALARI

Proğramın, ilgili taraflara sağladığı belli başlı faydalar şöyle özetlenebilir :

Öğrenciye :

1. Öğrenim devamınca para kazanma,
2. Mali imkân dolayısıyla eğitimine devam edebilme,
3. Mezun olur olmaz devamlı bir işe sahip olma.

Okula :

1. Belgeli duruma düşecek öğrencilere değişik bir tahsil imkânı sağlama,
2. Yukarı eğitim kademelerine devam edemiyecek büyük çoğunluktaki öğrencilere hizmet etme,
3. Topluma hizmet yolunda daha fonksiyonel olma,

Topluma :

1. İşsiz gençliği üretimci kişişiler durumuna getirme,
2. İş ve işçi dengesizliğini stabilize etme,
3. Gençliğin işe hazırlanması ile ilgili kuruluşların ilgi ve işbirliğini sağlama,

İşveren :

1. Yeni personeline sistemli bir eğitim sağlama imkânı,
2. Müstakbel personelinin eğitimine yardım etme ve denetleme,
3. Mütehassıs bir koordinatör-öğretmenin işbirliğinden faydalanma.
4. Bu yolla topluma faydalı olma.

Bütün bu faydaları ile kooperatif eğitim programları bugünkü Türk eğitim sisteminde karşılaşılan birçok bunalımları kısmen de olsa gidereceği muhakkaktır.

BEYNELMİLEL UYGULAMALAR :

Diğer taraftan, plân birçok ülkelerde değişik isim ve örgütler altında yıllardır başarı ile uygulanmaktadır. Almanya'nın "Berufschulen" okulları ve bunların endüstri ile olan yakın ilişkileri eski ananedir. Amerika'da orta öğretim okullarının % 50 si ve bir çok üniversiteler bu tip programları uygulamaktadır. Rusya, gençliğin üretim içersinde yetiştirilmesi amacını güden, okul ile hayat arasındaki bağlantıları kuvvetlendirme adı altında yeni bir kanunu eğitim alanında uygulamaktadır. Fransa, aynı amacı güden "Systems of mixed educaion" adı altında birleştirilmiş bir eğitim sistemini 1961 den beri uygulamaktadır. İngiltere son zamanlarda "Block Release", "Sandwich Courses" ve "Part - Time" adları altında bu plânı geliştirmektedir. Bütün bunlar kooperatif eğitim programlarının beynelmilel alanda uygulanmasının canlı delillerini teşkil etmektedir.

BİR GERÇEK :

Kooperatif Eğitim Programlarının Türkiye'de uygulanla imkânları ile ilgili olarak yeni sonuçlanmış bir bilimsel araştırmanın bulgularına göre araştırmanın yürütüldüğü topluluklarda böyle bir programın uygulanmasının mümkün ve buna ihtiyaç olduğu tespit edilmiştir. Öğrenci, öğretmen, veli ve işverenlerin program hakkındaki davranışları olumludur. Ayrıca adı geçen araştırmanın ortaya koyduğu gerçeklerin ışığında bir model program geliştirilmiş olup gerekli denemelere geçilmesi çağdaş Türk toplumunda bazı eğitim sorunlarına olumlu bir çözü mbulma yolunda ileri bir adım atılmış olunacağı muhakkaktır .

SONUÇ :

Sonuç olarak denilebilir ki, Türk toplumundaki çağdaş eğitim sorunlarının başında yurt çapında topyekün bir temel eğitim ve buna dayalı yaygın bir insangücü eğitim ve buna dayalı yaygın bir insangücü eğitiminin geliştirilmesi gelmektedir. Bu iki temel sorunun çözümü ise yeni bir eğitim politikasının benimsenmesini, eğitimin bütünü ile yeni bir dinamizme kavuşturulmasını, yeni stratejilere göre örgütlenmesini ve bu değişikliklere uygun programların geliştirilmesini gerektirmektedir.

Diğer taraftan ,kooperatif eğitim programları, birçok üstün özellikleri ile çağdaş eğitim sorunlarının olumlu bir şekilde çözümüne cevap teşkil edebilecek yüksek potansiyele sahip pratik bir eğitim aracı olup bu hususta büyük ümitler vaadetmektedir.

TÜTÖS — Aylık Meslek Gazetesi. TÜRKİYE TEKNİK ÖĞRETMENLER SENDİKASI adına Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : M. Emin ZORKUN, Teknik Yönetmen : İnan GÖKSEL
Adres : TÜTÖS Gazetesi P. K. 199 — ANKARA — İdare yeri : Menekşe Sokak No. 6/3 Yenişehir - Ankara. Gönderilen yazılar basılsın basılmasın iade edilmez. Ticari ilân ve reklâmlar parasızlığa tâbidir. Gazetenin adı anılmadan yazılar yayınlanmaz. Abone: Yıllık 6, altı aylık: 3 liradır. Dizgi ve tertip: TÖYKO matbaası Tel: 10 41 68 ANKARA — Baskı : Kısmet Matbaası